

Nr 87

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av tre tilläggsprotokoll till konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna; given Stockholms slott den 6 mars 1964.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 12 regeringsformen föreslå riksdagen att på sätt varom föredragande departementschefen hemställt godkänna tre tilläggsprotokoll till konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende *dels* behörighet för den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att avgiva rådgivande yttranden, *dels* ändring av artiklarna 29, 30 och 34 i konventionen, *dels* ock erkännande av vissa andra rättigheter och friheter än dem som redan inskrivits i konventionen och dess första tilläggsprotokoll.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen godkänner tre tilläggsprotokoll till konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Genom dessa kompletteras de i konventionen och dess första tilläggsprotokoll redan upptagna mänskliga fri- och rättigheterna med ytterligare ett antal sådana. Vidare tillskapas behörighet för den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att under vissa förutsättningar avgiva rådgivande yttranden. Härutöver vidtages vissa ändringar i konventionen, vilka syftar till att underlätta arbetet för den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1964.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och inrikesdepartementen anmäler ministern för utrikes ärendena fråga angående *godkännande av tre tilläggsprotokoll till konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna* samt anför därvid följande.

Med stöd av riksdagens godkännande (prop. 1951:165; UU 1951:11; rskr 1951:251) deponerade Sverige den 4 februari 1952 ratifikationsinstrumentet avseende konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. De i denna upptagna rättigheterna har sedermera kompletterats genom ett den 20 mars 1952 dagtecknat tilläggsprotokoll till konventionen (prop. 1953:32; UU 1953:1; rskr 1953:124). Det svenska ratifikationsinstrumentet avseende protokollet deponerades den 22 juni 1953.

Vid Europarådets rådgivande församlings elfte ordinarie möte antog församlingen den 22 januari 1960 en rekommendation (nr 234), vari Europarådets ministerkommitté föreslogs tillsätta en expertkommitté med uppdrag att utarbeta ett andra tilläggsprotokoll till konventionen, jfr prop. 1960:113, s. 25. Detta skulle som utgångspunkt ha ett av församlingens juridiska utskott uppgjort förslag.

Med anledning härav beslöt ministerkommittén den 22 mars 1960 att tillsätta en expertkommitté med uppdrag att studera spørsmål, som sammanhänger med konventionen, och överlämnade samtidigt församlingens rekommendation till den nytillsatta kommittén.

Sedan expertkommittén i februari månad 1963 överlämnat sin rapport beslöt ministerkommittén att den 16 september 1963 framlägga ett tilläggsprotokoll för undertecknande av medlemsstaterna; Sverige underskrev protokollet sagda dag. Till följd av att vid denna tidpunkt två ytterligare tilläggsprotokoll, till vilka jag strax återkommer, redan utarbetats och öppnats för undertecknande fick här ifrågavarande protokoll benämningen *protokoll nr 4 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende erkännande av vissa andra rättigheter och friheter än dem som redan inskrivits i konventionen och*

dess första tilläggsprotokoll. Protokollet torde jämte svensk översättning få fogas såsom bilaga C till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Vid Europarådets rådgivande församlings ovannämnda elfte ordinarie möte föreslog församlingen i en annan rekommendation (nr 232) att en överenskommelse skulle utarbetas, enligt vilken den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna skulle tilläggas behörighet att vid tveksamhet rörande konventionens rättsliga innebörd tolka densamma, även för det fall att någon tvist icke anhängiggjorts vid domstolen, jfr prop. 1960: 113, s. 24. Europarådets ministerkommitté hänsköt frågan, huruvida det vore önskvärt att avsluta en sådan överenskommelse, till den tidigare nämnda expertkommittén. I sin i april 1961 till ministerkommittén avgivna rapport angav expertkommittén såsom sin mening, att det kunde vara önskvärt att under vissa villkor tillägga domstolen behörighet att avgiva rådgivande yttranden. På uppdrag av ministerkommittén utarbetade expertkommittén därefter ett förslag till överenskommelse, som efter behandling i ministerkommittén framlades för undertecknande av Europarådets medlemsstater den 6 maj 1963, därvid den underskrevs för Sveriges del. Överenskommelsen som givits benämningen *protokoll nr 2 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende behörighet för den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att avgiva rådgivande yttranden* torde jämte översättning till svenska få fogas såsom bilaga A till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Till expertkommittén överlämnade ministerkommittén slutligen i juli månad 1961 för behandling bland annat två av den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna hos den senare kommittén väckta förslag till vissa ändringar i konventionens text, avseende kommissionens arbets sätt. Sedan expertkommitténs rapport förelagts ministerkommittén, beslöt denna att för undertecknande av medlemsstaterna den 6 maj 1963 framlägga ett *protokoll nr 3 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende ändring av artiklarna 29, 30 och 34 i konventionen*. Protokollet, som undertecknats för Sveriges del, torde jämte översättning få fogas såsom bilaga B till statsrådsprotokollet i detta ärende.

I det följande lämnas en närmare redogörelse för de tre tilläggsprotokollen.

Protokoll nr 2

Enligt *art. 1* i protokollet äger Europarådets ministerkommitté hos europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna begära att den avgiver yttrande rörande rättsliga spörsmål avseende tolkningen av konventionen eller av något dess tilläggsprotokoll. Sådan framställning skall beslutas med en majoritet av två tredjedelar av ministerkommitténs ledamöter.

Domstolens behörighet härvidlag är inskränkt i två hänseenden. Sålunda må den ej yttra sig över innehållet i eller omfattningen av de rättigheter och friheter som anges i avdelning I i konventionen eller i tilläggsprotokollen. Ej heller får framställningen avse spörsmål vartill kommissionen, domstolen eller ministerkommittén må ha att taga ställning till följd av något i konventionen förutsatt förfarande.

Domstolen skall enligt *art. 2* själv avgöra om ministerkommitténs framställningar faller inom ramen för domstolens behörighet.

Ärenden av här ifrågavarande natur skall handläggas av domstolen vid sammanträde i plenum. I sitt yttrande till ministerkommittén skall domstolen ange skälen för sitt ställningstagande. Vidare upptager *art. 3* bestämmelsen att skiljaktig domstolsledamot äger avgiva sitt särskilda votum.

Art. 4 inrymmer befogenhet för domstolen att om den finner protokollet påkalla detta upprätta arbetsordning och bestämma förfarandet vid handläggning av dessa ärenden.

Beträffande de i *art. 5* upptagna slutbestämmelserna må endast nämnas, att protokollet för Sveriges del undertecknats under förbehåll för ratifikation. Protokollet träder i kraft när samtliga konventionsstater tillträtt det samma. Efter ikraftträdandet skall det anses utgöra en integrerande del av konventionen.

Protokoll nr 3

Som tidigare nämnts har detta tilläggsprotokoll tillkommit på grund av önskemål av den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna. Om bakgrunden till dessa må följande nämnas. Enligt *art. 24* och *25* i konventionen må kommissionen mottaga framställningar med påståenden om att konventionsstat kränkt någon i konventionen angiven rättighet. Upptages sådan framställning till prövning av kommissionen, skall kommissionen enligt *art. 28* till utrönande av de faktiska omständigheterna i fallet genomgå densamma med representanter för parterna samt, om så befinnes erforderligt, själv företaga en undersökning. Kommissionen skall vidare ställa sig till parternas förfogande i syfte att nå uppgörelse i godo. De nu angivna åliggandena skall kommissionen enligt *art. 29* fullgöra genom en underkommission bestående av sju ledamöter av kommissionen. Om frivillig uppgörelse ej uppnås, skall ärendet hänskjutas till kommissionen, som enligt *art. 31* har att utarbета en rapport över de faktiska omständigheterna, ange huruvida kommissionen anser att förpliktelse enligt konventionen åsidosatts samt framlägga de förslag den anser lämpliga.

Enligt kommissionen har under de år kommissionen varit i verksamhet erfarenheten visat, att systemet med en underkommission i vissa avseenden varit otillfredsställande. Åtminstone fram till år 1961 har icke ett enda av de av kommissionen upptagna ärendena förlikts. I samtliga fall har så-

lunda underkommissionen hänskjutit tvisten till kommissionen. När det gäller för kommissionen att utarbeta sin rapport, har det framstått som en olägenhet, att, ehuru samtliga kommissionsledamöter står ansvaret för rapporten, de av dem som icke ingått i underkommissionen av naturliga skäl icke äger samma kännedom om ärendet som de övriga. Med den gällande uppdelningen mellan underkommissionen och kommissionen uppstår vidare svårigheter — om åsikterna inom underkommissionen går isär — vid bedömning om kränkning av konventionen skett eller ej. Underkommissionen hindras därvid i sitt ställningstagande av att åsiktsfördelningen inom kommissionen, när ärendet hänskjutits dit, alls ej behöver motsvara den som råder inom underkommissionen. Slutligen förorsakar uppdelningen nödvändigtvis ett visst mått av dubbelarbete.

För att undanröja nyssnämnda olägenheter upphäves genom art. 1 punkt 1 samt art. 2 och 3 i protokoll nr 3 de konventionsbestämmelser som berör underkommissionen.

Genom protokollet tillgodoses ytterligare ett önskemål av kommissionen. Enligt gällande konventionsbestämmelser äger kommissionen på ett preliminärt stadium avvisa framställning på vissa, i art. 27 särskilt angivna grunder. Om kommissionen däremot först efter att ha upptagit en framställning till prövning finner att någon sådan avvisningsgrund föreligger, måste den, om förlikning ej uppnås, emellertid ändock avgiva en fullständig rapport över ärendet till ministerkommittén. Detta anser kommissionen onödigt betungande.

Önskemålet har genom art. 1 punkt 2 i protokollet tillgodosetts på det sättet, att i stället för de bestämmelser i art. 29 i konventionen, vilka enligt vad nyss sagts utgår, intages ett stadgande av innebörd, att även om kommissionen upptagit framställning den, såvitt gäller framställning från enskild person eller organisation, äger genom enhälligt beslut avvisa densamma, om den finner någon av de i art. 27 i konventionen angivna avvisningsgrunderna föreligga.

Beträffande de i art. 4 upptagna slutbestämmelserna må nämnas att jämväl detta protokoll för Sveriges del undertecknats under förbehåll för ratifikation. Det träder i kraft när samtliga konventionsstater tillträtt detsamma.

Protokoll nr 4

I art. 1 föreskrives att ingen må berövas sin frihet enbart på grund av oförmåga att fullgöra avtalad förpliktelse.

I art. 2 stadfästes rätten att välja uppehållsort i varje land, där man lagligen befinner sig. Vidare utsäges att envar skall äga frihet att lämna varje land, inbegripet sitt eget.

Utöandet av de rättigheter som upptages i art. 2 är emellertid under-

kastat vissa inskränkningar. Sålunda får rättigheterna tåla de intrång som anges i lag och vilka i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, för upprätthållande av den allmänna ordningen och förebyggande av brott, för hälsovården samt skyddande av sedligheten eller av annans fri- och rättigheter. Inom bestämda områden må inskränkningar göras även i annat fall under förutsättning att de anges i lag och att de kan anses berättigade av hänsyn till det allmännas intresse i ett demokratiskt samhälle.

Art. 3 upptager förbud mot landsförvisning, vare sig genom individuella eller kollektiva åtgärder. I artikeln stadgas vidare, att envar skall äga rätt att inresa i den stat vars medborgare han är.

Enligt *art. 4* förbjuds kollektiv utvisning av utlänningar.

Art. 5 innehåller bestämmelser för det fall att medlemsstat söker tillämpa protokollet på område för vars internationella förbindelser staten svarar.

Enligt *art. 6* skall art. 1—5 i protokollet i förhållandet mellan de fördragsslutande staterna anses som tilläggsartiklar till konventionen och konventionens samtliga bestämmelser skall följaktligen tillämpas på de genom protokollet tillagda rättigheterna och friheterna. Genom denna bestämmelse tillerkännes sålunda såväl den europeiska kommissionen som den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna behörighet att på fördragsslutande stats begäran pröva påstådd kränkning, jfr art. 24 och 44 i konventionen.

Beträffande enskild persons rätt att besvära sig hos något av dessa båda organ för övervakning av konventionens efterlevnad upptager art. 6 bestämmelsen, att detta förutsätter särskild förklaring från fördragsslutande stats sida. Protokollet följer sålunda i detta hänseende konventionens system, jfr art. 25 och 46 i konventionen.

Om protokollets slutbestämmelser må här blott nämnas, att enligt *art. 7* protokollet träder i kraft, när fem stater ratificerat detsamma. Sverige har undertecknat protokollet med ratifikationsförbehåll.

Departementschefen

De tre protokoll till konventionen angående de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, för vilka redogörelse här lämnats, får ses som en naturlig utveckling på detta område. Den genom *protokoll nr 2* tillskapade behörigheten för den europeiska domstolen att avgiva rådgivande yttranden, kan med den ram som givits denna behörighet ses som ett hjälpmedel för Europarådets ministerkommitté. Sverige synes med hänsyn härtill böra godtaga denna rådgivande funktion, vilken får skiljas från domstolens obligatoriska jurisdiktion enligt art. 46 i konventionen; sagda jurisdiktion har Sverige som bekant ej underkastat sig.

De ändringar som göres i konventionen som följd av *protokoll nr 3* har uppenbarligen påkallats av rent praktiska överbåganden, syftande till att underlätta arbetet för den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna. I detta sammanhang torde böra framhållas att den tidigare nämnda expertkommittén har under behandling även andra förslag från kommissionen, nämligen tillskapande av möjligheter till fri rättegång under vissa förutsättningar för enskilda parter samt avslutande av överenskommelse om bestraffning av mened vid förfarande inför kommissionen.

Genom *protokoll nr 4* kompletteras de i konventionen och dess första tilläggsprotokoll redan upptagna mänskliga fri- och rättigheterna med ytterligare ett antal sådana. I art. 1 stadgas förbud mot frihetsberövande såsom påföljd vid oförmåga att fullgöra avtalad förpliktelse. Hos oss har tidigare funnits en sådan påföljd — gäldsfängelse — men detta institut är sedan länge upphävt. Under förarbetena till protokollet rådde å svensk sida någon tvekan om huruvida utförande av arbete i arbetshem eller dömande till tvångsarbete enligt socialhjälp lagen (§§ 41—51) och barnavårdslagen (§ 100) stod i överensstämmelse med den föreslagna grundsatsen. I prop. 1964: 34 har emellertid föreslagits att dessa bestämmelser i socialhjälp- och barnavårdslagarna upphäves. Förevarande krav i protokollet får alltså, i allt fall om nämnda förslag genomföres, anses uppfyllt. I art. 2 stadgas om vissa rättigheter att röra sig fritt, att fritt välja uppehållsort och att utan hinder få lämna landet. Gällande svensk lagstiftning synes ej innebära hinder att Sverige åtager sig att tillämpa dessa rättigheter. De inskränkningar som i Sverige finnes i vad avser utövandet av dessa rättigheter (t. ex. skyldigheten att vid utresa ur riket inneha pass, förekomsten av i passkungörelsen angivna passhinder, förbud för vissa underhållsskyldiga att lämna riket, förbud att vistas i vissa militära skyddsområden) får anses stå i överensstämmelse med vad som är tillåtet enligt protokollet. Art 3 stadgar under 1 förbud mot förvisning från eget land. Detta rimmar helt med vad som redan i nära ett sekel gällt enligt svensk rättsuppfattning; landsförvisningsinstitutet bortogs i Sverige år 1869. Detta förbud har ej ansetts innefatta hinder t. ex. mot utlämning av eget lands medborgare, militär kommendering utomlands eller tvångsvis överförande av barn till vårdnadshavare i utlandet. Under 2 stadgas en ovillkorlig rätt för medborgare att inresa i sitt hemland. Sådan rätt gäller sedan länge i Sverige utan särskilt lagstöd; den framgår e contrario av vår utlänningslag. I art. 4 stadgas slutligen förbud mot kollektiv utvisning av utlänningar. Sådan utvisning är självfallet helt främmande för svensk rättsuppfattning.

Sverige har vid ratifikation av konventionen och det första tilläggsprotokollet avgivit förklaring om erkännande av den europeiska kommissionens behörighet att upptaga besvär av enskild (prop. 1951: 165, s. 14). Sverige bör vid ratifikation av det fjärde tilläggsprotokollet avgiva en motsvarande förklaring beträffande de i protokollet upptagna fri- och rättigheterna.

Under åberopande av det anförda får jag föreslå, att här bilagda protokoll n:ris 2, 3 och 4 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna måtte jämlikt § 12 regeringsformen framläggas för riksdagen för godkännande, och hemställer alltså

att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att godkänna protokollen och medgiva att Sverige vid ratifikation av protokoll nr 4 förklarar sig erkänna att den enligt art. 25 i konventionen redan avgivna förklaringen skall omfatta jämväl de i art. 1—4 i protokollet angivna fri- och rättigheterna.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ove Heyman

BILAGOR

Protocol No. 2 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, conferring upon the European Court of Human Rights competence to give advisory opinions

The member States of the Council of Europe signatory hereto:

Having regard to the provisions of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention") and, in particular, Article 19 instituting, among other bodies, a European Court of Human Rights (hereinafter referred to as "the Court");

Considering that it is expedient to confer upon the Court competence to give advisory opinions subject to certain conditions;

Have agreed as follows:

Article 1

1. The Court may, at the request of the Committee of Ministers, give advisory opinions on legal questions concerning the interpretation of the Convention and the Protocols thereto.

2. Such opinions shall not deal with any question relating to the content or scope of the rights or freedoms defined in Section 1 of the Convention and in the Protocols thereto, or with any other question which the Commission, the Court or the Committee of Ministers might

Protocole No 2 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales, attribuant à la Cour européenne des Droits de l'homme la compétence de donner des avis consultatifs

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole,

Vu les dispositions de la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention »), notamment l'article 19 instituant entre autres organes une Cour européenne des Droits de l'homme (ci-après dénommée « la Cour ») ;

Considérant qu'il est opportun d'attribuer à la Cour la compétence de donner, sous certaines conditions, des avis consultatifs,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1er

1. La Cour peut, à la demande du Comité des Ministres, donner des avis consultatifs sur des questions juridiques concernant l'interprétation de la Convention et de ses Protocoles.

2. Ces avis ne peuvent porter sur les questions ayant trait au contenu ou à l'étendue des droits et libertés définis au titre 1er de la Convention et dans ses Protocoles, ni sur les autres questions dont la Commission, la Cour ou le Comité des Ministres pourraient avoir à connaître

Bilaga A

(Översättning)

Protokoll nr 2 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende behörighet för den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att avgiva rådgivande yttranden

Europarådets medlemsstater som undertecknat detta protokoll hava

under återopande av bestämmelserna i den i Rom den 4 november 1950 undertecknade konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (här nedan benämnd »konventionen») och särskilt artikel 19, varigenom bland andra organ upprättas en europeisk domstol för de mänskliga rättigheterna (här nedan benämnd »domstolen»), och

i betraktande av att det är lämpligt att tillägga domstolen behörighet att under vissa villkor avgiva rådgivande yttranden,

överenskommit om följande.

Artikel 1

1. På begäran av ministerkommittén må domstolen avgiva rådgivande yttranden rörande rättsliga frågor avseende tolkningen av konventionen och protokollen till densamma.

2. Dessa yttranden må ej avse frågor rörande innehållet i eller omfattningen av de rättigheter och friheter, vilka bestämmas i avdelning I i konventionen och i protokollen till densamma, ej heller de övriga frågor till vilka kommissionen, domstolen eller ministerkom-

have to consider in consequence of any such proceedings as could be instituted in accordance with the Convention.

3. Decisions of the Committee of Ministers to request an advisory opinion of the Court shall require a two-thirds majority vote of the representatives entitled to sit on the Committee.

Article 2

The Court shall decide whether a request for an advisory opinion submitted by the Committee of Ministers is within its consultative competence as defined in Article 1 of this Protocol.

Article 3

1. For the consideration of requests for an advisory opinion, the Court shall sit in plenary session.

2. Reasons shall be given for advisory opinions of the Court.

3. If the advisory opinion does not represent in whole or in part the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

4. Advisory opinions of the Court shall be communicated to the Committee of Ministers.

Article 4

The powers of the Court under Article 55 of the Convention shall extend to the drawing up of such rules and the determination of such procedure as the Court may think necessary for the purposes of this Protocol.

Article 5

1. This Protocol shall be open to signature by member States of the Council of Europe, signatories to the Convention, who may become Parties to it by:

(a) signature without reservation in respect of ratification or acceptance;

par suite de l'introduction d'un recours prévu par la Convention.

3. La décision du Comité des Ministres de demander un avis à la Cour est prise par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité.

Article 2

La Cour décide si la demande d'avis présentée par le Comité des Ministres relève de sa compétence consultative telle que celle-ci est définie par l'article 1er du présent Protocole.

Article 3

1. Pour l'examen des demandes d'avis consultatifs, la Cour siège en séance plénière.

2. L'avis de la Cour est motivé.

3. Si l'avis n'exprime pas en tout ou en partie l'opinion unanime des juges, tout juge a le droit d'y joindre l'exposé de son opinion individuelle.

4. L'avis de la Cour est transmis au Comité des Ministres.

Article 4

Par extension du pouvoir que lui attribue l'article 55 de la Convention et aux fins du présent Protocole, la Cour peut, si elle l'estime nécessaire, établir son règlement et fixer sa procédure.

Article 5

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe signataires de la Convention, qui peuvent y devenir Parties par :

(a) la signature sans réserve de ratification ou d'acceptation ;

mittén må hava att taga ställning till följd av förfarande som förutses i konventionen.

2. Ministerkommitténs beslut att begära yttrande av domstolen fattas med en majoritet av två tredjedelar av de ledamöter som äro berättigade att taga säte i kommittén.

Artikel 2

Domstolen prövar om framställning från ministerkommittén om rådgivande yttrande faller inom domstolens rådgivande behörighet, sådan denna bestämts i artikel 1 i detta protokoll.

Artikel 3

1. Domstolens handläggning av framställning om rådgivande yttrande sker vid sammanträde i plenum.

2. I domstolens yttrande skola skälen angivas.

3. Om yttrande i sin helhet eller till del ej ger uttryck åt domarnas enhälliga uppfattning, äger varje ledamot angiva sin skiljaktiga mening.

4. Rådgivande yttrande skall överlämnas till ministerkommittén.

Artikel 4

Genom utvidgning av de befogenheter som artikel 55 i konventionen tillerkänner den äger domstolen upprätta sin egen arbetsordning och bestämma förfarandet om den så finner påkallat för detta protokolls syftemål.

Artikel 5

1. Detta protokoll står öppet för undertecknande av de medlemsstater i Europarådet vilka undertecknat konventionen; de kunna tillträda detsamma genom

a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande, eller

(b) signature with reservation in respect of ratification or acceptance, followed by ratification or acceptance.

Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Secretary-General of the Council of Europe.

2. This Protocol shall enter into force as soon as all States Parties to the Convention shall have become Parties to the Protocol, in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article.

3. From the date of the entry into force of this Protocol, Articles 1 to 4 shall be considered an integral part of the Convention.

4. The Secretary-General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

(a) any signature without reservation in respect of ratification or acceptance;

(b) any signature with reservation in respect of ratification or acceptance;

(c) the deposit of any instrument of ratification or acceptance;

(d) the date of entry into force of this Protocol in accordance with paragraph 2 of this Article.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 6th day of May 1963, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary-General shall transmit certified copies to each of the signatory States.

(b) la signature sous réserve de ratification ou d'acceptation, suivie de ratification ou d'acceptation.

Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. Le présent Protocole entrera en vigueur dès que tous les Etats Parties à la Convention seront devenus Parties au Protocole, conformément aux dispositions du paragraphe 1er de cet article.

3. A dater de l'entrée en vigueur du présent Protocole, les articles 1er à 4 seront considérés comme faisant partie intégrante de la Convention.

4. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil :

(a) toute signature sans réserve de ratification ou d'acceptation ;

(b) toute signature sous réserve de ratification ou d'acceptation ;

(c) le dépôt de tout instrument de ratification ou d'acceptation ;

(d) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole, conformément au paragraphe 2 de cet article.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 6 mai 1963, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires.

b) undertecknande med förbehåll för ratifikation eller godkännande, åtföljt av ratifikation eller godkännande.

Ratifikations- och godkännandeinstrumenten skola deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Detta protokoll träder ikraft när samtliga konventionsstater tillträtt detsamma enligt bestämmelserna i mom. 1 i denna artikel.

3. Från och med detta protokolls ikraftträdande skola artiklarna 1—4 anses utgöra en integrerande del av konventionen.

4. Europarådets generalsekreterare skall underrätta rådets medlemsstater om

a) varje undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande;

b) varje undertecknande med förbehåll för ratifikation eller godkännande;

c) deposition av varje ratifikations- eller godkännandeinstrument;

d) dagen för detta protokolls ikraftträdande enligt mom. 2 i denna artikel.

Till bekräftelse härå hava undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, underskrivit detta protokoll.

Som skedde i Strasbourg den 6 maj 1963, på engelska och franska, vilka båda texter äga lika vitsord, i ett enda exemplar som skall vara deponerat i Europarådets arkiv. Generalsekreteraren skall överlämna bestyrkta avskrifter till varje signatärmakt.

Protocol No. 3 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, amending Articles 29, 30 and 34 of the Convention

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol,

Considering that it is advisable to amend certain provisions of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention") concerning the procedure of the European Commission of Human Rights,

Have agreed as follows:

Article 1

1. Article 29 of the Convention is deleted.

2. The following provision shall be inserted in the Convention:

«Article 29

After it has accepted a petition submitted under Article 25, the Commission may nevertheless decide unanimously to reject the petition if, in the course of its examination, it finds that the existence of one of the grounds for non-acceptance provided for in Article 27 has been established.

In such a case, the decision shall be communicated to the parties.»

Article 2

In Article 30 of the Convention, the word "Sub-Commission" shall be replaced by the word "Commission".

Protocole No 3 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales, modifiant les articles 29, 30 et 34 de la Convention

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole,

Considérant qu'il convient d'amender certaines dispositions de la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée la Convention) relatives à la procédure de la Commission européenne des Droits de l'homme,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1er

1. L'article 29 de la Convention est supprimé.

2. La disposition suivante est insérée dans la Convention :

« Article 29

Après avoir retenu une requête introduite par application de l'article 25, la Commission peut néanmoins décider à l'unanimité de la rejeter si, en cours d'examen, elle constate l'existence d'un des motifs de non recevabilité prévus à l'article 27.

En pareil cas, la décision est communiquée aux parties. »

Article 2

A l'article 30 de la Convention, le mot « sous-commission » est remplacé par le mot « Commission ».

Bilaga B

(Översättning)

Protokoll nr 3 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende ändring av artiklarna 29, 30 och 34 i konventionen

Europarådets medlemsstater som undertecknat detta protokoll hava

i betraktande av att vissa bestämmelser som avse förfarandet hos den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna böra ändras i den i Rom den 4 november 1950 undertecknade konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (här nedan kallad »konventionen»)

överenskommit om följande.

Artikel 1

1. Artikel 29 i konventionen utgår.

2. Följande bestämmelse intages i konventionen:

»Artikel 29

Oaktat kommissionen upptagit en framställning enligt artikel 25, må den enhälligt besluta att avvisa densamma, därest kommissionen vid sin prövning finner att någon i artikel 27 angiven grund för att icke upptaga framställning föreligger.

I sådant fall skall beslutet delgivas parterna».

Artikel 2

I artikel 30 i konventionen skall ordet »underkommissionen» ersättas av ordet »kommissionen».

Article 3

1. At the beginning of Article 34 of the Convention, the following shall be inserted:

“Subject to the provisions of Article 29 . . .”

2. At the end of the same Article, the sentence “the Sub-Commission shall take its decisions by a majority of its members” shall be deleted.

Article 4

1. This Protocol shall be open to signature by the member States of the Council of Europe, who may become Parties to it either by:

(a) signature without reservation in respect of ratification or acceptance, or

(b) signature with reservation in respect of ratification or acceptance, followed by ratification or acceptance.

Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Secretary-General of the Council of Europe.

2. This Protocol shall enter into force as soon as all States Parties to the Convention shall have become Parties to the Protocol, in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article.

3. The Secretary-General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

(a) any signature without reservation in respect of ratification or acceptance;

(b) any signature with reservation in respect of ratification or acceptance;

(c) the deposit of any instrument of ratification or acceptance;

(d) the date of entry into force of this Protocol in accordance with paragraph 2 of this Article.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Article 3

1. Au début de l'article 34 de la Convention, le membre de phrase suivant est inséré :

« Sous réserve des dispositions de l'article 29, . . . »

2. A la fin du même article, la phrase « les décisions de la sous-commission sont prises à la majorité de ses membres » est supprimée.

Article 4

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe signataires de la Convention qui peuvent y devenir Parties par :

(a) la signature sans réserve de ratification ou d'acceptation ;

(b) la signature sous réserve de ratification ou d'acceptation suivie de ratification ou d'acceptation.

Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. Le présent Protocole entrera en vigueur dès que tous les Etats Parties à la Convention seront devenus Parties au Protocole conformément aux dispositions du paragraphe 1er de cet article.

3. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil :

(a) toute signature sans réserve de ratification ou d'acceptation ;

(b) toute signature sous réserve de ratification ou d'acceptation ;

(c) le dépôt de tout instrument de ratification ou d'acceptation ;

(d) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole, conformément au paragraphe 2 de cet article.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Artikel 3

1. Först i artikel 34 i konventionen skall följande ord infogas:

»Där ej annat följer av artikel 29 . . .»

2. I samma artikel utgår slutmeningen »för beslut av underkommissionen erfordras majoritet av dess ledamöter».

Artikel 4

1. Detta protokoll står öppet för undertecknande av de medlemsstater i Europarådet vilka undertecknat konventionen; de kunna tillträda detsamma genom

a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande, eller

b) undertecknande med förbehåll för ratifikation eller godkännande, åtföljt av ratifikation eller godkännande.

Ratifikations- och godkännandeinstrumenten skola deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Detta protokoll träder i kraft när samtliga konventionsstater tillträtt detsamma enligt bestämmelserna i mom. 1. i denna artikel.

3. Europarådets generalsekreterare skall underrätta rådets medlemsstater om

a) varje undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande;

b) varje undertecknande med förbehåll för ratifikation eller godkännande;

c) deposition av varje ratifikations- eller godkännandeinstrument;

d) dagen för detta protokolls ikraftträdande enligt mom. 2. i denna artikel.

Till bekräftelse härå hava undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, underskrivit detta protokoll.

Done at Strasbourg, this 6th day of May 1963, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary-General shall transmit certified copies to each of the signatory States.

Fait à Strasbourg, le 6 mai 1963, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires.

Som skedde i Strasbourg den 6 maj 1963, på engelska och franska, vilka båda texter äga lika vitsord, i ett enda exemplar som skall vara deponerat i Europarådets arkiv. Generalsekreteraren skall överlämna be styrkta avskrifter till varje signatär- makt.

Protocol No. 4 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, securing certain rights and freedoms other than those already included in the Convention and in the first Protocol thereto

The Governments signatory hereto, being Members of the Council of Europe,

Being resolved to take steps to ensure the collective enforcement of certain rights and freedoms other than those already included in Section I of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention") and in Articles 1 to 3 of the First Protocol to the Convention, signed at Paris on 20th March 1952,

Have agreed as follows:

Article 1

No one shall be deprived of his liberty merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation.

Article 2

1. Everyone lawfully within the territory of a State shall, within that territory, have the right to liberty of movement and freedom to choose his residence.

2. Everyone shall be free to leave any country, including his own.

3. No restrictions shall be placed on the exercise of these rights other than such as are in accordance with law and are necessary in a democratic

Protocole No 4 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales, reconnaissant certains droits et libertés autres que ceux figurant déjà dans la Convention et dans le premier Protocole additionnel à la Convention

Les Gouvernements signataires, Membres du Conseil de l'Europe,

Résolus à prendre des mesures propres à assurer la garantie collective de droits et libertés autres que ceux qui figurent déjà dans le titre I de la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention ») et dans les articles 1er à 3 du premier Protocole additionnel à la Convention, signé à Paris le 20 mars 1952,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1er

Nul ne peut être privé de sa liberté pour la seule raison qu'il n'est pas en mesure d'exécuter une obligation contractuelle.

Article 2

1. Quiconque se trouve régulièrement sur le territoire d'un Etat a le droit d'y circuler librement et d'y choisir librement sa résidence.

2. Toute personne est libre de quitter n'importe quel pays, y compris le sien.

3. L'exercice de ces droits ne peut faire l'objet d'autres restrictions que celles qui, prévues par la loi, constituent des mesures nécessaires, dans

Bilaga C

(Översättning)

Protokoll nr 4 till konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende erkännande av vissa andra rättigheter och friheter än dem som redan inskrivits i konventionen och dess första tilläggsprotokoll

Undertecknade regeringar, som äro medlemmar av Europarådet och

vilka beslutat att vidtaga åtgärder för att gemensamt säkerställa andra rättigheter och friheter än dem som redan inskrivits i avdelning I i den i Rom den 4 november 1950 undertecknade konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (här nedan kallad »konventionen») och i artiklarna 1—3 i det i Paris den 20 mars 1952 undertecknade första tilläggsprotokollet till konventionen,

hava överenskommit om följande.

Artikel 1

Ingen må berövas sin frihet enbart på grund av oförmåga att fullgöra avtalad förpliktelse.

Artikel 2

1. Den som lagligen befinner sig på en stats område äger rätt att där fritt röra sig och att fritt välja bostättningsort.

2. Envar äger frihet att lämna vilket som helst land, inbegripet sitt eget.

3. Utövandet av dessa rättigheter får icke underkastas andra inskränkningar än sådana som äro angivna i lag och i ett demokratiskt samhälle

society in the interests of national security or public safety, for the maintenance of *ordre public*, for the prevention of crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

4. The rights set forth in paragraph 1 may also be subject, in particular areas, to restrictions imposed in accordance with law and justified by the public interest in a democratic society.

Article 3

1. No one shall be expelled, by means either of an individual or of a collective measure, from the territory of the State of which he is a national.

2. No one shall be deprived of the right to enter the territory of the State of which he is a national.

Article 4

Collective expulsion of aliens is prohibited.

Article 5

1. Any High Contracting Party may, at the time of signature or ratification of this Protocol, or at any time thereafter, communicate to the Secretary-General of the Council of Europe a declaration stating the extent to which it undertakes that the provisions of this Protocol shall apply to such of the territories for the international relations of which it is responsible as are named therein.

2. Any High Contracting Party which has communicated a declaration in virtue of the preceding paragraph may, from time to time, communicate a further declaration modifying the terms of any former de-

une société démocratique, à la sécurité nationale, à la sûreté publique, au maintien de l'ordre public, à la prévention des infractions pénales, à la protection de la santé ou de la morale, ou à la protection des droits et libertés d'autrui.

4. Les droits reconnus au paragraphe 1er peuvent également, dans certaines zones déterminées, faire l'objet de restrictions qui, prévues par la loi, sont justifiées par l'intérêt public dans une société démocratique.

Article 3

1. Nul ne peut être expulsé, par voie de mesure individuelle ou collective, du territoire de l'Etat dont il est le ressortissant.

2. Nul ne peut être privé du droit d'entrer sur le territoire de l'Etat dont il est le ressortissant.

Article 4

Les expulsions collectives d'étrangers sont interdites.

Article 5

1. Toute Haute Partie Contractante peut, au moment de la signature ou de la ratification du présent Protocole ou à tout moment par la suite, communiquer au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe une déclaration indiquant la mesure dans laquelle elle s'engage à ce que les dispositions du présent Protocole s'appliquent à tels territoires qui sont désignés dans ladite déclaration et dont elle assure les relations internationales.

2. Toute Haute Partie Contractante qui a communiqué une déclaration en vertu du paragraphe précédent peut, de temps à autre, communiquer une nouvelle déclaration modifiant les termes de toute déclara-

nödvändiga med hänsyn till statens säkerhet och den allmänna säkerheten, för upprätthållande av den allmänna ordningen och förhindrande av brott, för hälsovården samt för skyddandet av sedligheten eller av annans fri- och rättigheter.

4. De rättigheter som angivas i mom. 1. må inom bestämda områden tillika bli föremål för inskränkningar, angivna i lag, vilka äro berättigade av hänsyn till det allmännas intresse i ett demokratiskt samhälle.

Artikel 3

1. Ingen må tvingas att lämna den stat vari han är medborgare, vare sig genom individuella eller kollektiva åtgärder.

2. Ingen må förvägras rätten att inresa i den stat vari han är medborgare.

Artikel 4

Kollektiv utvisning av utlänningar är förbjuden.

Artikel 5

1. Varje hög fördragsslutande part må vid tidpunkten för protokollets undertecknande eller ratifikation eller när som helst därefter till Europarådets generalsekreterare överlämna förklaring, angivande i vilken utsträckning den förbinder sig att tillämpa bestämmelserna i protokollet inom sådana områden, som angivas i nämnda förklaring och för vilkas internationella förbindelser parten svarar.

2. Varje hög fördragsslutande part som avgivit förklaring enligt föregående punkt må från tid till annan avgiva ny förklaring, innebärande ändring av tidigare förklaring eller upphävande av tillämpningen av be-

claration or terminating the application of the provisions of this Protocol in respect of any territory.

3. A declaration made in accordance with this Article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 63 of the Convention.

4. The territory of any State to which this Protocol applies by virtue of ratification or acceptance by that State, and each territory to which this Protocol is applied by virtue of a declaration by that State under this Article, shall be treated as separate territories for the purpose of the references in Articles 2 and 3 to the territory of a State.

Article 6

1. As between the High Contracting Parties the provisions of Articles 1 to 5 of this Protocol shall be regarded as additional Articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

2. Nevertheless, the right of individual recourse recognised by a declaration made under Article 25 of the Convention, or the acceptance of the compulsory jurisdiction of the Court by a declaration made under Article 46 of the Convention, shall not be effective in relation to this Protocol unless the High Contracting Party concerned has made a statement recognising such right, or accepting such jurisdiction, in respect of all or any of Articles 1 to 4 of the Protocol.

Article 7

1. This Protocol shall be open for signature by the Members of the Council of Europe who are the signatories of the Convention; it shall

tion antérieure ou mettant fin à l'application des dispositions du présent Protocole sur un territoire quelconque.

3. Une déclaration faite conformément au présent article sera considérée comme ayant été faite conformément au paragraphe 1 de l'article 63 de la Convention.

4. Le territoire de tout Etat auquel le présent Protocole s'applique en vertu de sa ratification ou de son acceptation par ledit Etat, et chacun des territoires auxquels le Protocole s'applique en vertu d'une déclaration souscrite par ledit Etat conformément au présent article, seront considérés comme des territoires distincts aux fins des références au territoire d'un Etat faites par les articles 2 et 3.

Article 6

1. Les Hautes Parties Contractantes considéreront les articles 1er à 5 de ce Protocole comme des articles additionnels à la Convention et toutes les dispositions de la Convention s'appliqueront en conséquence.

2. Toutefois, le droit de recours individuel reconnu par une déclaration faite en vertu de l'article 25 de la Convention ou la reconnaissance de la juridiction obligatoire de la Cour faite par une déclaration en vertu de l'article 46 de la Convention ne s'exercera en ce qui concerne le présent Protocole que dans la mesure où la Haute Partie Contractante intéressée aura déclaré reconnaître ledit droit ou accepter ladite juridiction pour les articles 1er à 4 du Protocole ou pour certains de ces articles.

Article 7

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Membres du Conseil de l'Europe, signataires de la Convention ; il sera ratifié en même

stämmelserna i detta protokoll inom visst område.

3. Förklaring som avgivits enligt denna artikel skall anses ha gjorts i enlighet med artikel 63 mom. 1. i konventionen.

4. Stats område, varpå detta protokoll är tillämpligt till följd av att staten ratificerat eller godkänt protokollet, liksom varje område, varpå protokollet är tillämpligt på grund av en av samma stat undertecknad förklaring i enlighet med denna artikel, skola anses såsom skilda områden i vad avser de hänvisningar till stats område, som göras i artiklarna 2 och 3.

Artikel 6

1. I förhållandet mellan de höga fördragsslutande parterna skola artiklarna 1—5 i detta protokoll anses som tilläggsartiklar till konventionen och konventionens samtliga bestämmelser skola följaktligen vinna tillämpning.

2. Rätten för enskild att besvära sig, som erkänts genom förklaring, avgiven enligt artikel 25 i konventionen, eller förklaring om godtagande av domstolens tvingande jurisdiktion, avgiven enligt artikel 46 i konventionen, får i vad avser detta protokoll emellertid göras gällande blott i den utsträckning ifrågavarande höga fördragsslutande part förklarat sig erkänna denna rätt eller godtaga denna jurisdiktion beträffande artiklarna 1—4 i detta protokoll eller någon av dessa.

Artikel 7

1. Detta protokoll står öppet för undertecknande av de medlemmar av Europarådet som undertecknat konventionen och skall ratificeras

be ratified at the same time as or after the ratification of the Convention. It shall enter into force after the deposit of five instruments of ratification. As regards any signatory ratifying subsequently, the Protocol shall enter into force at the date of the deposit of its instrument of ratification.

2. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the Council of Europe, who will notify all Members of the names of those who have ratified.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 16th day of September 1963, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary-General shall transmit certified copies to each of the signatory States.

temps que la Convention ou après la ratification de celle-ci. Il entrera en vigueur après le dépôt de cinq instruments de ratification. Pour tout signataire qui le ratifiera ultérieurement, le Protocole entrera en vigueur dès le dépôt de l'instrument de ratification.

2. Les instruments de ratification seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qui notifiera à tous les Membres les noms de ceux qui l'auront ratifié.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 16 septembre 1963, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général en communiquera copie certifiée conforme à chacun des États signataires.

samtidigt med eller efter ratifikation av konventionen. Protokollet träder i kraft då fem ratifikationsinstrument deponerats. För signatärmakt, som därefter ratificerar det samma, skall protokollet träda i kraft den dag, då ratifikationsinstrumentet deponeras.

2. Ratifikationsinstrumenten skola deponeras hos Europarådets generalsekreterare, som har att underrätta alla medlemmar om namnen på dem som ratificerat.

Till bekräftelse härpå hava undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, underskrivit detta protokoll.

Som skedde i Strasbourg den 16 september 1963, på engelska och franska, vilka båda texter äga lika vitsord, i ett enda exemplar som skall vara deponerat i Europarådets arkiv. Generalsekreteraren skall överlämna bestyrkta avskrifter till varje signatärmakt.